

кількість учасників. При цьому основний акцент менеджери у сфері розвитку культури роблять на дотриманні правил безпеки під час війни.

Сьогодні культура і мистецтво не дозволяють згаснути міжнародному інтересу до України, забути про війну, допомагають збирати кошти для армії, тим самим наближаючи довгоочікувану перемогу.

#### **Список використаних джерел:**

1. Кузьмук О. Культурний туризм як інструмент формування національної ідентичності. Туристична Бібліотека. Вебсайт. – режим доступу: [http://tourlib.net/statti\\_ukr/kuzmuk.htm](http://tourlib.net/statti_ukr/kuzmuk.htm)
2. Культура та розваги. Вечір в Карпатах. Вебсайт. – режим доступу: [https://vechervkarpatah.at.ua/index/kultura\\_ta\\_rozvagi/0-2995](https://vechervkarpatah.at.ua/index/kultura_ta_rozvagi/0-2995)
3. Положення міжнародного гуцульського фестивалю. Виконавчий комітет Яремчанської міської ради. Вебсайт. – режим доступу: <https://yaremcha-miskrada.gov.ua/>
4. Природа Яремче. Вебсайт. – режим доступу: <https://yaremcha-miskrada.gov.ua/pryroda-19-40-41-03-08-2019/>
5. Яремчанський музей етнографії та екології Карпатського краю. Вебсайт. – режим доступу: <http://hutsul.museum/museum/structure/yaremche/>

#### **Шевченко К.І.,**

викладач кафедри музичного та хореографічного мистецтва

ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв, Україна

### **ВТІЛЕННЯ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ОБРАЗУ ЗАСОБАМИ КОНТЕМПОРАРІ**

Сучасний танець сформувався на основі американського і європейського танцю модерн і танцю постмодерн. Сучасна хореографія – це вираження почуттів людини. В її основі – універсальний танець, вільний танець, який не має стандартів. Сучасна хореографія включає в себе безліч танцювальних напрямів, які доповнюють один одного. Він дає можливість розглядати танець як інструмент для розвитку тіла танцівника, формування його індивідуальної хореографічної лексики. Засобами цього виступає розвиток різних технік і танцювальних стилів (фанк, клубний танець, електробіт, хаус, транс, джампстайл, шаффл, вуличний танець, хіп-хоп, ньюстайл, джаз, вільний танець, танець модерн, контактна імпровізація). Одним з напрямів сучасної хореографії є танець контемпорарі, який порізному тлумачиться в хореографічній практиці і в мистецтвознавчих роботах, присвячених сучасному танцю.

Відомий вислів знаменитої американської танцівниці Айседори Дункан про танець як природне продовження людського руху, відображення емоцій, почуттів і характеру того, хто його виконує, став ідеологією контемпорарі. Для контемпорарі характерна відмова від традиційних атрибутів балету, робота на підлозі. Танець цього стилю часто виконують босоніж. У контемпорарі відобразилось бажання танцівників знайти нові засоби виразності на відміну від догм класичного і легковажності естрадного танцю.

Дослідник сучасних напрямків хореографічного мистецтва В. Нікітін використовує термін «сучасний танець» та «contemporary dance» як синоніми. На думку дослідника, словосполучення «модерн денс» давно вже стало визначенням для напрямку в мистецтві танцю і взагалі напрямку в мистецтві. Натомість контемпорарі денс – це назва, що дана напрямку танцю ХХ століття. Контемпорарі денс – це не визначена техніка танцю, а певний сплав великої кількості технік, способів роботи з рухом та самотнім творчим мисленням хореографа. Європейський, канадський і американський контемпорарі денс відрізняються один від одного підходом до використання і усвідомлення руху і його форм, – вид танцювального мистецтва, який знаходиться в постійному пошуку нових форм танцю і руху. Він не є фіксованою технікою – це синтез методів, серед яких екзерсис, елементи модерну, джазу, йоги і тай-чи, а також інших напрямів, що фокусують увагу на усвідомленому використанні свого тіла. Контемпорарі денс працює з такими явищами, як гравітація, сила реакції опори, інерція, імпульс тощо. Крім розуміння власного тіла і якостей його руху, особливого значення набуває увага до подій навколо. Істотний вплив на становлення і розвиток контемпорарі денс мали відкриття нових можливостей людського тіла, розвиток складної комбінаторики рухів, використання в якості композиційних прийомів методу випадковості, методів структурної і контактної імпровізації, повний відхід від розповідності, розширення звичних уявлень про те, що є танець. Він являє собою відкриту систему, що об'єднує широкий спектр явищ: різноманітні тілесні і перформативні практики, різні види «театру тіла» (пластичний театр, танц-театр, фізичний театр, новий цирк) .

У сфері мистецтва поняття «образ» зазвичай вживається поряд зі словом «художній». Художній образ трактується як естетична категорія, що характеризує особливі, притаманні тільки мистецтву спосіб і форму освоєння та перетворення дійсності. Художній образ – форма відображення (відтворення) об'єктивної дійсності в мистецтві з позицій певного естетичного ідеалу. Втілення художнього образу в різних творах мистецтва здійснюється за допомогою різних засобів і матеріалів (слово, ритм, малюнок, колір, пластика, міміка, кіномонтаж і ін.). За допомогою художнього образу мистецтво здійснює свою специфічну функцію – доставляти людині естетичну насолоду і спонукати художника творити за законами краси. У художній творчості образ – явище збірне, типове, вигадане, але разом з тим взяте з життя. «Завдання будь-якого художника – поета, письменника, художника, режисера або балетмейстера – відтворити засобами свого мистецтва атмосферу того часу, про який він розповідає в своєму творі; через зображення конкретного явища, людини домогтися узагальненого художнього відображення дійсності – створити

художній образ». Література, музика, живопис, хореографія наповнюють художні образи різним ступенем зримої наочності і конкретності, по-різному організують життєвий матеріал, а сам принцип відбору матеріалу, його необхідний емоційний аспект залежить як від специфіки кожного з мистецтв, так і від специфіки жанрів.

Художній образ у танці – певне явище, виражене в одному або багатьох рухах танцювального тексту. Специфіка хореографічної образності полягає в використанні системи виразних засобів, яка своєрідно втілюється в пластичній мові танцю на кожному етапі культурно-історичного розвитку людства. Головним засобом виразності при створенні хореографічного образу виступає пластика. Саме пластичні мотиви є першоелементами хореографічних образів, і лише при з'єднанні пластичних мотивів у лексику і текст можна отримати цілісну танцювальну структуру.

У процесі створення хореографічного образу балетмейстер наділяється більшими повноваженнями, ніж режисер драматичного театру, оскільки на відміну від режисера драми він сам складає хореографічний текст. У його можливостях створити для дійових осіб такий текст, який буде сприяти виявленню їхніх характеристик, розкриттю ідеї твору. З одного боку, ідея є визначальним моментом при створенні хореографічного образу, з іншого – розкривається через сценічні образи. Для вірного рішення сценічного образу, для того щоб цей образ розкривав ідею твору, режисер повинен знати і правильно відобразити певну історичну обстановку або соціальний контекст. Балетмейстер, працюючи над образом героя, повинен продумати його історію, біографію. Не тільки те, що з ним буде відбуватися на сцені, а й те, що було з ним до цього і що буде потім. Автор тільки тоді доб'ється переконливого художнього результату, якщо зробить поведінку свого героя логічним, правдивим, природним. Це повинен бути цілісний образ, що розкривається все більше і більше в певних обставинах. Лінія поведінки героя в процесі сценічної дії дає можливість розкрити перед глядачем його образ з найбільшою повнотою. Балетмейстер повинен знайти в творі такі ситуації, поставити перед артистами такі завдання, при вирішенні яких розкривалися б образи дійових осіб найбільш повно і яскраво. Лінія поведінки героя допомагає розкриттю його образу, а отже, і розкриття сюжету та ідеї твору.

Балетмейстер при створенні хореографічного образу дотримується чотирьох правил: 1. Визначити ідею і направити виконавців на цю ідею. 2. Вірно розкрити ситуацію, в якій відбувається дія. 3. Виконавець повинен чітко уявити собі образ, характер, біографію, що дасть можливість створити правдивий і природний подібний персонаж. 4. Велике значення для створення образу має стиль твору (неприпустимо змішування стилів).

У хореографії для втілення образу та внутрішніх властивостей характеру на сцені чималу роль відіграють зовнішні ознаки, що виражаються рухами людського тіла, жестами, пантомімою або мімікою, виразною пластикою, музикою, костюмом і гримом, світловим оформленням і, звичайно, малюнком танцю. У будь-якому танці будь-якої спрямованості присутній насамперед малюнок танцю. Танцювальний малюнок має значний емоційний вплив на хореографічний образ. Він здатний

передати душевний стан героя, його характер, може показати, яку характеристику має герой – позитивну або негативну. Без танцювального малюнка та інших складових хореографії художнього образу бути не може. У створенні хореографічного образу чи не основну роль відіграє танцювальна мова. Танцювальний текст, складений хореографом, повинен бути образним для певної діючої особи. Балетмейстер повинен знайти переконливе «слово», хореографічне втілення своєї думки. Саме через пластику, через танцювальну мову сприйме глядач задум балетмейстера. Танцювальний текст і музичний матеріал, на якому він народжується, відіграють першорядну роль.

Хореографічний образ складається з таких рухів, які притаманні лише певному типу. Типаж – мертва картина, яка вже несе деякі ознаки і характеристики майбутнього образу. Хореографічний образ балетмейстер починає робити з тих ознак, які притаманні цьому типу і закінчується створення образу на тих же ознаках, а не на центральних рухах. Будь-який хореографічний твір будується за законами драматургії. Хореографічний образ також не може створюватися без урахування цих законів. У сценічному образі повинна бути і своя експозиція, і зав'язка, і ступені перед кульмінацією, і кульмінація, і розв'язка. Щоб хореографічний образ отримав на сцені найбільш повне і яскраве втілення, балетмейстер повинен ставити перед актором ясні і конкретні сценічні завдання, які виходять із дії, сюжету, ідеї твору, наскрізної лінії образу.

Отже, сучасна хореографія використовує традиційні прийоми створення хореографічного образу. Однак лексика сучасної хореографії не має будь-яких стандартів, рамок, вона різноманітна і багатоліка, постійно експериментує з рухами, руйнує художні кордони композиції. Уся хореографія в цілому висловлює і відображає відчуття, досвід, показує емоційний стан внутрішнього світу людини. При цьому вибір засобів художньої виразності залежить від фантазії і таланту постановника. За допомогою сучасної лексики хореографічний образ може бути втілений яскраво, емоційно і зрозуміло для глядача. Художні образи сучасної хореографії спрямовані на пробудження сильної емоційної реакції глядача. Пластичні образи виражають щось приховане, що існує на підсвідомій глибині. Образи сучасної хореографії втілюються в певних танцювальних формах, які можна розділити на малі (соло, дует, груповий танець, масовий танець) і великі (хореографічна сюїта, хореографічний спектакль, модерн-балет або контемпорарі балет, тематична концертна програма). Також з'явилися нові форми танцювальні дії, які можуть бути реалізовані і в масштабному варіанті, і в мініатюрному .

Створювати хореографічний образ – значить описати в танці дію або характер, втілити на основі правдивого вираження почуття певну ідею. 36 Традиційні образи можуть бути: героїчними, ліричними, комедійними, трагічними, драматичними, гротескними. Танець, позбавлений образності, зводиться до голої техніки, до безглузких комбінацій рухів. В образному ж танці техніка одухотворяється, стає виразним засобом, допомагає розкриттю змісту. Образне джерело в тій чи іншій мірі, властиве всім видам, жанрам та формам хореографічного мистецтва .

### Список використаних джерел:

1. Бернадська Д. Сучасна хореографії в контексті синтезу мистецтв. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич, 2013.
2. Гердт О. Contemporary dance: история трех смертей. Театр. 2015. №20. URL: <http://oteatre.info/contemporary-dance-istoriya-treh-smertej/> (дата звернення 15.11.2020).
3. Демідова М. Г., Трощенко В. М. Основні аспекти створення художнього образу в сучасному танці. Луганск: ЛГІКІ, 2010.
4. Дункан А., Шнейдер И. Танец будущего. Моя жизнь. Встречи с Есениным. Киев: «Мистецтво»
5. Хендрик О. Ю. Поняття contemporary dance та композиції його хореографічного тексту. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2017.

### **Шикеринець В.В.,**

кандидат наук з державного управління,  
доцент, завідувач кафедри управління  
соціокультурною діяльністю,  
шоу-бізнесу та івент-менеджменту,  
Прикарпатський національний університет  
імені Василя Стефаника,  
м. Івано-Франківськ, Україна

## **КРЕАТИВНА ІНДУСТРІЯ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСНОВНІ ВИКЛИКИ**

В умовах становлення сучасного глобалізованого суспільства особливого значення набувають питання розвитку менеджменту в креативній індустрії, який є одним із потенційних викликів сучасності. Сучасна індустрія креативних послуг в Україні перебуває в постійному розвитку і є нагальна необхідність залучення кваліфікованих фахівців із креативними поглядами. Під менеджментом в креативній індустрії більшість науковці і практиків рекомендують розглядати одну із складових сфери послуг, яка на даному етапі функціонування комплексу управління прогресує досить стрімкими темпами у більшості країн світу.

Тобто в реаліях сьогодення значна кількість закладів соціокультурної сфери мають звертатися до основ івентменеджменту як одного із сучасних інструментів формування поглядів до закладів креативної індустрії і їх основних послуг і товарів.

Дослідження питань розвитку креативної індустрії узагальнено у працях різних вчених, зокрема: Ю. Бичуна, С. Давимуки, О. Карпюк, В. Ключковської, А. Костіна, Н. Пономарьової, О. Поправко, Т. Ткаченко, П. Тищенка, Г. Тульчинського, Л. Федулової, О. Хитрової, А. Холодницької, П. Шагайди, С. Щеглюка, Дж. Неви,